

הכלב כחבר-לקרב במלחמה

כשם שבימי שלום משמש הכלב את האדם בשטח-חיים שונים, שומר את הבית ואת העדר, מוליך את העיור, מסייע לצייד וכדו', כן נעשה לעזר חשוב גם לצבאות הלוחמים. אולי יראה הדבר כפרדוקס, שדוקא המלחמה הממוכנת המודרנית מסתייעת בכלב יותר משנהגו להשתמש בו בצורות המלחמה הפרימיטיביות של התקופה העתיקה ובראשית ימי-הבינים. נביא בזה מספרים אחדים אשר יעמידונו על הערך החשוב הניתן לכלב במלחמה. קרוב לסוף שנת 1917 הניעה כמות כלבי המלחמה, שהצטרך להם הצבא הנרמני מדי חודש בחדשו ל 3000. בסתו שנת 1918 נמצאו 40,000 כלב בשירות הצבא הנרמני, ומהם 80,000 כלבי-דואר. גם במלחמה של עכשיו מניסים כל הכלבים בגרמניה בשלמות. בלי שים לב לקשיים הגדולים בהזנה, מקבלים הכלבים מנות-מזון הנקבעות מטעם הרשות והם נתונים לפיקוח מתמיד של הנהלת הצבא ולדאגתה. הצבא הפיני ארגן את מחלקות הכלבים שלו על פי הדוגמה הנרמנית. דומה לזה המצב בשוויצריה. כאן העמיד גם המוסד הארצי לספורט הכלבים את כל כלביו ואת מומחיו לרשות הננת הארץ. גם הצבא הצרפתי והאנגלי הכניסו את הכלב במידה רבה מאד לשירות-המלחמה. אולם בנידון זה אין בידינו מספרים מפורטים. הצבא הרוסי, מאז המהפכה, ייחס ערך רב לציוד מחלקות הכלבים שלו ולאיימונם. בכל גרוד רוסי נמצאת מחלקה מקצועית מיוחדת לו, ובה מספר כלבים גדול. חקירה יסודית על תנוכתיו הפסיכולוגיות של הכלב, שנעשתה על ידי המלומדים המפורסמים מאסקולתו של פֶּבְּלוֹב, באה לסייע במידה רבה לצבא הרוסי בנוגע לשימוש בכלב בשירות-המלחמה. דרכי השימוש בכלב בשירות המלחמה הן שונות. מקום ראשון תופס כלבי-הדואר. תפקיד חשוב לו להעביר ידיעות על פני שטח מסוכן או נתון באש יריות, כי קוי הטלפון נתוקים על הרוב בשעת הקרב; הודעות אלהוטיות עלולות להגיע לאזני האויב; ויוני-דואר יכולות לשמש רק על פני שטח מסוים אחד, ורק באור היום. רוכבים נושאי-ידיעות אינם באים כיום כמעט בחשבון כלל, מפני צורות המלחמה של עכשו.

ואילו כלבי-הדואר הולם את כל הדרישות. הוא רץ על פני שטח שתורגל בו, או שסומן בשבילו על ידי ריחות מסוימים, הלך ושוב, פעמים רבות; הוא עובד יומם ולילה והוא נתון בסכנה מועטת. באורח יחסי, בשטח השרוי באש יריות, באשר נופו קרוב בשעת ריצה לפני-הקרקה המשמשים מחסה. הכלב הרץ משמש מטרה נרועה יותר לפניעת יריות מאשר אדם השוכב על הארץ. כלבים מאומנים יפה יכולים לעבור, ללא חשש, שטחים של 2-6 קילומטרים, והם עושים דרך של קילומטר במשך 2-5 דקות, לפי מזג האוויר, תכונות הקרקע ואורך הדרך כולה. כן יכולים הכלבים להעביר גם משאות קלים. כך, למשל, נהגו בצבא הנרמני להעביר בשטח-יחזית מסוכנים עד 150 כדורי-רובה, או זיקוקי-אור, יוני-דואר, חפצי-טלפון וכמויות מתאימות של ארנית-חבושת. במלחמת-העולם הקודמת, בפרט בסוף המלחמה, בזמן שכמות הסוסים נתמעטה מאוד, התחילו להשתמש בצבא האוסטרי והגרמני בכלבים גם לצרכי הובלה. שלושה כלבים גדולים רתומים לעגלה, בנויה במיוחד לכך, היו מעבירים על פני אדמת מישור משאות עד 400 קילוגרם. לתכלית זאת השתמשו ביחוד בכלבי דונים וכלבי סן-בֶּרְנַרְד. הדונים המצטיינים בזריזותם יכלו להגיע למהירות של 20 קילומטר בשעה, כשהם סוחבים את מלוא מטענם. במלחמת העולם הקודמת שימשו הכלבים בחזיתות שונות, והיו רצים על פני שדות-השלג ברוסיה ועל פני ארץ ההרים החמה במקדוניה, ובכל מקום שהיה צורך בהם.

כן משמש הכלב בתפקידי שמירה, מגן ולויה, בראש וראשונה ליד פלונות המשמר ובמחנות השבויים, וכן לשמירת מחסנים ואוצרות תחמושת, ואף לתמיכת משמרת-המלחמה, בכך, למשל, הוכנסו בגרמניה כלבים לשירות ההגנה מפני ריגול. גם בעמדות-חלוץ מרוחקות ובצדדים של פטרולים משתמשים בכלבים בהצלחה. תשומת-לכם הרבה וחשייהם הדקים מאפשרים להבחין בהתקרבות אנשים זרים, יותר משמסוגל לכך האדם לבדו.

ערך רב יש גם לכלבים המשמשים את הסניטרים. אחרי הקרב קשה לפעמים לסניטרים למצוא את הפצועים בשדה-הקרב ולהחיש להם עזרה בזמנה. מדרך הפצועים שהם משתרכים במידת האפשרות אל איזו מאורה בתוך הקרקע, או שהם שוכבים מאחרי עצים ושיחים, על מנת למצוא כאן איזו חסות מפניעות חדשות ומתקלות של מזג האוויר. וכך הם נסתרים מעינו של הסניטר המחפש אותם. כלבים המאומנים לכך באופן מיוחד בולשים את שדה הקרב, ומשהם מוצאים איזה איש יושב או שוכב על הקרקע הרי הם רצים מיד חזרה אל אדונם ומוליכים אותו למקום הדרוש.

הכלב יכול עוד לשמש בכמה דרכים אחרות מיוחדות. במלחמת העולם הקודמת היו כלבים מיוחדים מרסנים את צרת העכברים.

*

כל הדברים האלה נאמרו כלפי מלחמת-חיות גדולות. ואולם תעודות מיוחדות עלול הכלב למלא במלחמה הזעירה. ברורה, כי כל אותם התפקידים המתוארים לעיל באים גם כאן בחשבון. ביחוד שירות-הידיעות. ערכו של הכלב כמוסר-ידיעות חשוב ביותר במלחמה הקטנה, משום שכאן אי-אפשר להסתייע באותם המנגנונים הגדולים אשר ברשות הצבאות הלוחמים בתנאים תקינים. וביחוד, שדי באילוף מקצועי משך שני חדשים כדי להכשיר כלב בעל תכונות מתאימות, כי ישמש רק מוסר-ידיעות, שאפשר לסמוך עליו. בהגנת נקודות קבועות די אפילו לאמן את הכלב לשמש כמוסר-ידיעות, על פי זכר-המקום בלבד. פעולה זו קל ביותר להשיג, והיא דורשת פחות מומחיות ופחות כשרונות מאת הכלב.

סגולת-הקשב של הכלב, נכונותו להגנה, חפץ-הקרב שלו, זריזותו בקרב וסגולותיו לגלות עקבות-אדם, כל התכונות הללו מתבלטות ביותר במלחמה הקטנה. ערך מיוחד יש לכלב הקשוב במשמרות-ריגול וסיוור, וכן בנקודות-ביצור קטנות. ויש להבדיל בין שני סוגי קשב. ישנם כלבים המודיעים בנבחה חזקה על התקרבותו של הזר, בעוד שכלבים אחרים מודיעים על כך רק על ידי הזדקפות, על ידי זקיפת אזנים וזנב, ולכל היותר על ידי קולות התרגשות חרישיים (נשיפה, עישוש). כלבים כאלה מתאימים ביותר לשמירה אצל פלונות-ריגול במארב. הכלב הנובח בקול יגלה את מציאות המארב. לעומת זה מתאים כלב כזה במיוחד לשמירה במקום קבוע מבוצר. במסיבות מסוימות, כשיש חוסר באנשים לשמירה, אפשר להבטיח את השמירה במקומות כאלה רק על ידי כלבים קשובים הקשורים לשרשרת. ועוד פרט. האיש הער, אף כשתשומת-לבו מתוחה ביותר, לא תמיד ירגיש שמישהו מתקרב אליו. ואילו הכלב יחוש בחוש הריח הדק שלו ממרחק מסוים, מי מתקרב אליו, (אם מכיר, או זר, אם אדם או חיה). כן יכול הכלב להכיר את הכיוון של הרשרוש המניע לאזנו. דבר זה הוכח על ידי נסיונותיו המדעיים של הפרופיסור כץ. כלב-שמירה הגון, הקשור לרצועה או לשרשרת, מראה גם את הכיוון של הזר המתקרב, על ידי שהוא משתער ברצועה המתוחה, לקראת הבא. רצועתו של הכלב פועלת בדויקנות של שעון ומראה לשומר את כיוונו של האיש הבא ואת שנוייה-המקום שלו. אין כאן ענין של אימון מיוחד. הדבר תלוי בתכונתו הטבעית של הכלב. ישנם כלבים שיש בהם נטיה מלידה להודיע על כל דבר בצורה אלמת, — ולהפך. את התכונות הטבעיות האלו אנו מנצלים אחר כך באופן תכליתי למטרותינו.

בימי קדם היו משתמשים פעמים רבות בכלב גם במישרין בתור נשק למלחמה באויב. השתמשו לכך בכלבים חסונים חוקי-שרירים, כגון הכלבים המולוסיים, או קָנִים קְרִיטְנִיקוּסִים. אבי אבות הבולדוגים, אשר בנכדיו כלבי-הבוכסר והבולטֶרֶר משתמשים הרבה גם כיום בארצנו כבכלבי-התקפה. במלחמת-החזיתות המודרנית ודאי שאין לפעול הרבה בתכונות-המלחמה של הכלב. אולם בעזרת כלבי-המלחמה, המשתער בזריזות ובמרץ, אפשר להביא על נקלה קבוצות אויבות קטנות במבוכה ולהכריען. הכלב כבלש יכול להתאים ביותר במלחמה הקטנה להבטחת כבדת-ארץ הנתונה בסכנה, שהאויב יכול לשים לו שם על נקלה מארב נסתר. כלבי-כלישה כאלה מתאימים גם להבטחתו של מסע. מרחרחים הם את השטח מימין ומשמאל לדרך מנהיגם. וכך הם מבחינים באויבים היושכים במארב ותופסים אותם. אין כמעט הבטחת-דרך טובה מזו הנעשית על ידי כלב-בלש נאמן.

בעזרת כלבי-חיפוש אפשר לתור אחרי מוקשים בתוך הקרקע ולמצוא אותם. כבר פעמים רבות שמשו בעלי-חיים במלחמה לטיהור הקרקע ממוקשים. כך, למשל, בשנה שעברה שלחו הצרפתים עדרי חזירים על פני שדות המוקשים של קו זיגפריד, ובדרך זו הביאו את המוקשים לידי התפוצצות. הכלב מחפשי-המוקשים לא יביא לידי התפוצצות על ידי מנע בנופו; אולם על ידי תנועות מיוחדות (ישיבת-פתאום, עמידת-שהות) הוא מעורר את תשומת הלב על המקום החשוד.

כללו של דבר: רבים תפקידי הכלב לעזרת האדם הלוחם במלחמה, הן במלחמה הגדולה והן במלחמה קטנה.

פְּה אָפֶר ווּ הַפּוֹרָה:

„המנהיג של הצבא הוא אדם השולט גם בסוף וגם בספר. הוא, האמיץ ואיש-הרגש גם יחד, ראוי כי יופקדו גייסות בידו.

בנוהג שבעולם, שמעריכים את הגנרלים לפי אומץ-הלב בלבד; אף-על-פי-כן אין האומץ אלא אחת ממעלותיו של המנהיג. האומץ נוהג קלות-ראש בשעת התנגשות; והתנגשות פזיזה, שאינה חוששת לתוצאות, אינה ראויה לשם טוב.

המשה דברים הם, שתייבים המנהיגים לתת לבם אליהם היטב: ראשית — התבונה; שנית — ההכנה; שלישית — עוז ההתלפה; רביעית — הזהירות; חמשת — הפשמות.

על ידי התבונה אפשר לשלוט בהמונים כמו בקומץ קטן.

ההתבונה מקדמת את פני האויב מחוץ לשער.

העוז בפני האויב אינו יודע כל מחשבת חיים.

גם אחרי הנצחון מתנהגת הזהירות כמו לפני ההתנגשות הראשונה.

על ידי הפשמות מתמעמות ההוראות ומשתמר הסדר.

ס „אמרותיו של סון וו“

(המאה הששית לפני סה"נ)